

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

19 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Țurcan Anatolie

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 iulie 2017 și a sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 31 mai 2017, declarat de către inculpatul

Saleba Andrei Xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în or. Xxxxx str. Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 26.01.2017-31.05.2017
2. instanța de apel: 10.07.2017-27.07.2017
3. instanța de recurs: 29.07.2022-19.10.2022

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 31 mai 2017, în procedura judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Saleba Andrei Xxxxx a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal, la 4 ani închisoare, fără amendă.

Conform art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită lui Saleba Andrei a fost suspendată condiționat pe un termen de 4 ani, punând în sarcina acestuia să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent, totodată inculpații Saleba A., Malai V., Șargorodschi I. să restituie prejudiciul cauzat lui Sandul Ilie în termen de 6 luni.

S-a dispus încasarea în mod solidar de la Șargorodschi Ion, Saleba Andrei și Malai Valeriu în beneficiul lui Sandul Ilie suma de 12 288 lei, cu titlu de prejudiciu material și inclusiv cu titlu de cheltuieli de judecată și suma de 45 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, iar în total suma de 57 288 lei. În rest cererea de chemare în judecată s-a respins ca fiind neîntemeiată.

S-a dispus încasarea în mod solidar de la Șargorodschi Ion, Saleba Andrei și Malai Valeriu în beneficiul statului cheltuielile suportate pentru efectuarea expertizei medico-legale conform raportului nr. 3585/D suma de 57 (cincizeci și șapte) lei.

Prin aceeași sentință au fost condamnați Șargorodschi Ion și Malai Valeriu, care deja au folosit calea de atac recursul.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a reținut că la data de 10.12.2016, aproximativ la orele 05:00, Șargorodschi Ion împreună cu Malai Valeriu și Saleba Andrei, urmărind scopul sustragerii în mod deschis a bunurilor altei persoane pentru realizarea scopului infracțional comun avut, l-au urmărit pe Sandul Ilie până la blocul locativ amplasat pe adresa str. Xxxxx, mun. Xxxxx.

Ajungând în fața scării blocului nominalizat și înconjurându-l pe Sandul Ilie acționând prin intenție directă după planul bine chibzuit, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea lor, Șargorodschi Ion împreună cu Malai Valeriu și Saleba Andrei i-au aplicat părții vătămate multiple lovituri cu mâinile și picioarele în diferite părți ale corpului, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr. 3585/D din 10.01.2017 vătămare corporală neînsemnată, manifestată prin echimoze multiple la nivelul feței echimoze multiple și excoriații la nivelul pavilionului auricular bilateral, echimoză la nivelul umărului drept.

În aceleași circumstanțe, Șargorodschi Ion, profitând de imposibilitatea cet. Sandul Ilie de a se apăra și de a opune rezistență în timp ce a fost agresat fizic continuând acțiunile criminale comune a sustras în mod deschis din buzunarul drept al scurtei părții vătămate portmoneul de marcă „Guess” în valoare de 2 000 lei în care se aflau 200 lei și 80 dolari SUA, care conform ratei de schimb oficial al BNM a constituit 1610 lei: un card bancar „ETRADE”, un card de membru al clubului „Fitness Clas”; un ceas de model „Armani Exchange” în valoare de 3 000 lei, care se afla pe mâna stângă; o țigaretă electronică în valoare de 2 200 lei, care se afla în buzunarul stâng al scurtei; un telefon mobil de model „Iphone 6S” în care era activată cartela SIM xxxxx în valoare de 9 000 lei.

Intrând în posesia bunurilor sustrase Șargorodschi Ion împreună cu Malai Valeriu și Saleba Andrei au părăsit locul săvârșirii infracțiunii, deplasându-se într-o direcție necunoscută pentru a împărți bunurile sustrase.

În rezultatul acțiunilor ilegale comise de Șargorodschi Ion împreună cu Malai Valeriu și Saleba Andrei părții vătămate i-a fost cauzate daune materiale considerabile în sumă totală de 18 010 lei.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpaților Șargorodschi Ion, Saleba Andrei și Malai Valeriu pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal să le fie numită pedeapsa sub formă de 4 ani și 8 luni închisoare: cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu amendă în mărime de 1000 u.c., fiecăruia.

În motivarea cerințelor sale a invocat următoarele aspecte:

-la individualizarea pedepsei penale, instanța de fond nu a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal. Instanța de fond la stabilirea pedepsei inculpaților, neîntemeiat a dispus suspendarea condiționată a acesteia pe perioadă de probă, fără a lua în considerație că pedeapsa penală are drept scop corectarea și reeducarea vinovatului în spiritul executării stricte a legii, prevenirea de săvârșirea de noi infracțiuni; atât din partea inculpatului; cât și a altor persoane, reieșind din caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunilor săvârșite, de persoana inculpatului;

-infracțiunea de jaf, comparativ cu alte infracțiuni din capitolul VI Cod penal, prezintă un pericol sporit pentru societate și pedeapsa penală pentru astfel de categorii de infracțiuni trebuie să fie nu numai legală, în sensul respectării cadrului legal de individualizare judiciară, dar în același timp, trebuie să fie justă, adică să fie respectat criteriul proporționalității care presupune stabilirea cuantumului pedepsei în funcție de gravitatea infracțiunilor și vinovăția autorului;

-analizând personalitatea inculpaților, acuzatorul de stat consideră, că pedeapsa numită acestora de prima instanță cu suspendarea executării ei pe perioadă de probațiune este una inechitabilă la care instanța de judecată dispunând aplicarea art. 90 Cod penal, nu a ținut cont de prevederile normelor legale supra-citate, faptul că inculpații din start nu-și recunoșteau vinovăția și nu s-au căit de cele comise până la etapa dezbaterilor judiciare, au încercat să inducă în eroare organul de urmărire penală prin înaintarea unor versiuni vădit neveridice, ceea ce a creat impedimente în activitatea de investigare a infracțiuni, că fapta incriminată a fost comisă cu aplicarea violenței, iar ținând cont de localizarea zonelor spre care au fost îndreptate loviturile, reiterează că în asemenea circumstanțe ar putea surveni consecințe cu mult mai grave, că echitatea socială a pedepsei poate fi realizată doar atunci când față de persoana care a încălcat legea penală se aplică sancțiunea penală ce corespunde gradului prejudiciabil al infracțiuni comise, circumstanțelor acesteia și persoanei vinovate, că prin aplicarea pedepsei se urmărește prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni; atât din partea inculpatului; cât și a altor persoane;

-instanța de judecată nu a ținut cont de personalitatea inculpaților, nu a efectuat o analiză amplă a personalității acestora, care nu sunt angajați oficial în câmpul munci, nu mențin careva legături cu locul de reședință și familia;

-inculpați Șargorodschi Ion, Saleba Andrei și Malai Valeriu și-au educat un sistem de valori sociale și etico-morale greșite, fapt ce rezultă explicit din modul de viață pe care aceștia îl duc. Prin urmare, sistemul degradat de valori a inculpaților poate fi reeducat în rezultatul achităților de corectare comportamentală desfășurate în instituțiile penitenciare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 iulie 2017, a fost admis apelul declarat de către procuror, fiind casată parțial sentința în partea stabilirii pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru

prima instanță, după cum urmează: Șargorodschi Ion, Saleba Andrei și Malai Valeriu, recunoscuți vinoveți în comiterea infracțiunii, prevăzute de art. 187 alin.(2) lit. b), e), f) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, li s-a numit pedeapsa cu închisoare câte 4 (patru) ani pentru fiecare, fără amendă, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. În rest sentința a fost menținută.

5. Instanța de apel a constatat că, instanța de fond, cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și conchidenței, utilității și veridicității raportată la declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, a stabilit o corectă situație de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpaților Șargorodschi Ion, Saleba Andrei și Malai Valeriu încadrarea juridică corespunzătoare, și anume art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal - *jaful, adică sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane, săvârșită de mai multe persoane, cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei, cu cauzarea de daune în proporțu considerabile.*

Instanța de apel verificând legalitatea individualizării pedepsei penale în privința inculpaților Șargorodschi Ion, Saleba Andrei și Malai Valeriu a constatat că instanța de fond nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 6, 7, 61, 75 Cod penal în coraport cu prevederile art. 90 Cod penal, respectiv, nu a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele care atenuază ori agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestora.

Instanța de apel a constatat, că acțiunile inculpaților Șargorodschi Ion, Saleba Andrei și Malai Valeriu au fost încadrate în baza art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal, iar în conformitate cu criteriile enunțate la art. 16 Cod penal, infracțiunea respectivă se califică ca infracțiune gravă.

Din revendicarea eliberată în privința lui Saleba Andrei rezultă că dânsul anterior nu a fost tras la răspundere penală (f.d. 63).

În ceea ce privește soluția instanței de fond referitor la aplicarea art. 90 Cod penal în privința inculpaților Șargorodschi Ion, Saleba Andrei și Malai Valeriu, instanța de apel a constatat, că instanța de fond nu a motivat suficient soluția privind individualizarea executării pedepsei în privința inculpaților, nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, aplicând în cele din urmă o poziție eronată referitor la aplicarea față de inculpați a prevederilor art. 90 Cod penal. Aspectele contradictorii reținute de către instanța de fond și conținutul real al circumstanțelor cauzei au avut ca consecință adoptarea unei soluții eronate în privința aplicării prevederilor art. 90 Cod penal.

Instanța de apel a notat că, deși instanța de fond corect a ajuns la concluzia că corectarea și reeducarea inculpaților este posibilă cu aplicarea în privința acestora a unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, fără amendă, fiind

individualizată corect pedeapsa penală în conformitate cu criteriile generale de individualizare a pedepsei penale prevăzute de art. art. 6, 7, 61, 75 Cod penal în coraport cu prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, totuși, instanța de fond nu a purces la operațiunea de individualizare a pedepsei sub aspectul executării acesteia, prin soluționarea chestiunii dacă pedeapsa stabilită inculpaților trebuie să fie executată real, or, sub aspectul personalității acestora de a se corecta și reeduca, poate fi formulată concluzia că scopul pedepsei se poate atinge și prin aplicarea suspendării condiționate a executării pedepsei în privința inculpaților pe un termen de probă.

Din materiale cauzei penale instanța de apel a desprins, că inculpații au comis infracțiunea de jaf cu agravantele prevăzute la lit. b), e), f) alin. (2) art. 187 Cod penal „de două sau mai multe persoane”, „cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei”, „cu cauzarea de daune în proporții considerabile”, respectiv, pedeapsa pentru astfel de infracțiune trebuie să fie nu numai legală, în sensul respectării cadrului legal de individualizare judiciară, dar în același timp, trebuie să fie justă, adică să fie respectat criteriul proporționalității, care presupune stabilirea cuantumului pedepsei în funcție de gravitatea infracțiunilor și vinovăția autorului.

Fiind analizată personalitatea inculpaților Șargorodschi Ion, Saleba Andrei și Malai Valeriu, instanța de apel a stabilit, că pedeapsa numită acestora de către instanța de fond cu suspendarea condiționată a executării ei pe o perioadă de probațiune este una inequitabilă, or, instanța de fond nu a acordat deplină eficiență faptului, că inițial inculpații nu și-au recunoscut vina și nu s-au căit de cele comise până la etapa dezbaterilor judiciare, au încercat să inducă în eroare organul de urmărire penală prin înaintarea unor versiuni vădit neveridice, ceea ce a creat impedimente în activitatea de investigare a infracțiunii, că fapta incriminată inculpaților a fost comisă cu aplicarea violenței, fiind relevante și zonele în care au fost aplicate loviturile.

Totodată, și inculpații Șargorodschi Ion, Saleba Andrei au educat un sistem de valori sociale și etico-morale greșite, fapt ce rezultă explicit din modul de viață pe care aceștia îl duc.

În contextul circumstanțelor indicate mai sus, instanța de apel reieșind din circumstanțele reale ale cauzei penale în coraport cu personalitatea inculpaților Șargorodschi Ion, Saleba Andrei și Malai Valeriu a constatat, că atingerea scopului pedepsei penale reglementat de art. 61 Cod penal, corectarea și reeducarea inculpaților poate avea loc doar cu aplicarea față de inculpați pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal, fiecăruia a unei pedepse penale sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, fără amendă.

Referitor la solicitarea acuzatorului de stat privind aplicarea în privința inculpaților Șargorodschi Ion, Saleba Andrei și Malai Valeriu și a pedepsei

complimentare sub formă de amendă în mărime de câte 1000 u.c., instanța de apel a considerat-o inechitabilă, reieșind din faptul că inculpații nu sunt încadrați în câmpul mundi, în cadrul ședinței de judecată au notat că vor fi în imposibilitate de a achita amenda în cazul în care le va fi aplicată o asemenea pedeapsă, din care motive, instanța de apel apreciază ineficacitatea aplicării pedepsei complementară sub formă de amendă în privința inculpaților.

6. Hotărârile judecătorești adoptate în cauză sunt atacate cu recurs ordinar de către inculpatul Saleba Andrei, care solicită să fie eliberat din locurile de detenție, fiindcă este unicul om care întreține familia, în procreș a colaborat cu anceta, a recunoscut vina, se căiește de cele întâmplate, are la întreținere 2 copii minori, nu a avut alte conflicte cu legea.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia asupra recursului declarat, solicitând a decide inadmisibilitatea acestuia ca fiind declarat peste termen.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente:

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia, în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.

Reieșind din prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului ordinar este de 30 zile de la data pronunțării deciziei.

Din actele dosarului, rezultă că dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, a fost pronunțat la 27 iulie 2017 în prezența inclusiv a inculpatului Saleba A. și a avocatului acestuia Gafton M., fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d. 188 v. I), din care rezultă că aceștia au fost înștiințați despre ziua pronunțării deciziei motivate pentru data de 03 august 2017.

Din procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel rezultă, că decizia motivată a instanței de apel a fost pronunțată la 03 august 2017, fiind prezent doar procurorul și avocatul inculpatului, Malai V. - Gorencu C., iar inculpatului Saleba A. și avocatul acestuia Gafton M. nu a fost prezenți, fiind înștiințați despre ziua pronunțării deciziei.

Instanța de recurs reține, că inclusiv inculpatului Saleba A. și avocatului acestuia Gafton M., în conformitate cu art. 338 alin. (4) Cod de procedură penală, i s-a expedit copia deciziei motivate, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f.d. 207 v. I).

Prin urmare, Colegiul atestă că, inculpatul Saleba A. a declarat recurs ordinar împotriva hotărârii instanței de apel la data de 13 iulie 2022, fapt confirmat prin amprenta ștampilei Poștei Moldovei de pe plic (f.d. 76 v. II).

În prezenta speță, Colegiul penal constată că, termenul de 30 de zile se calculează începând cu data de 03 august 2017, pe când inculpatul Saleba A., a depus recurs ordinar, la data de 13 iulie 2022, după expirarea termenului de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar.

Prevederile alin. (2) și (3) art. 230 Cod de procedură penală stipulează că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

În conformitate cu prevederile art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Având ca reper cele menționate, Colegiul penal, conchide că termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar de către inculpatul Saleba A., a fost depășit, impunându-se în consecință inadmisibilitatea recursului, ca fiind declarat peste termen.

9. În conformitate cu art. 432 alin. (1)-(2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către inculpatul Saleba Andrei Xxxxx, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 iulie 2017, în cauza penală în privința acestuia, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia pronunțată integral la data de 19 octombrie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecător

Cobzac Elena

Judecător

Țurcan Anatolie